

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Dialecticam, siue Scientiam de Veritate, in decem libros
distributam

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

Cap. I. Qvatenus alij oppositionem tùm in communi, tùm in particulari
definiant.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95210](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95210)

distinguitur, & in conceptu secundario sita est, siue is conceptus secundarius physice, ac realiter essentialis sit, siue non: at veritas, & falsitas est conceptus secundarius propositionis omnis, & cuiusvis; esto enim aliqua sit intrinsecè, ac necessario vera, vel falsa, tamen prius ratione concipitur eam destinatè proponere aliquid, & affirmando, seu negando illud repræsentare, quam veram, aut falsam esse: ideo namque est vera, & conformis obiecto, aut ei difformis, & falsa, quia est eius propositio, seu repræsentatio quædam, aliquid de eo affirmans, aut negans, & non è conuerso: sicut ideo Petrus v. g. est conformis, & similis Paulo, quia Petrus est homo quidam, non minus, quam Paulus, & ideo dissimilis equo, quia itidem homo, cum tamen eiusmodi non sit equus, at è contrario haud ideo à priori est homo, quia similis Paulo, aut dissimilis equo.

16

Altera nostræ sententiæ pars erat, affirmationem, & negationem neutiquam esse qualitates, aut proprietates accidentarias propositionis: eam autem partim insinuant, partim exprimunt omnes authores, quos supra laudauimus pro priori, ac iam probata nostræ opinionis parte. Ex dictis autem potest haud ægre suaderi: nam affirmatio, ac negatio, si non sunt differentię essentielles propositionis, sed potius alterutra earum qualitas, aut ideo est, quod propositione in communi sint posteriores in subsistendi consequentia, eamque sinant à se abstrahi: atque hoc iam manet satis impugnatum superius; aut, quia alicui propositioni, vel omni extrinsecus, ac separabiliter conueniunt: atque hoc falsum est, ut quod maximè: siquidem repræsentatio est essentialis, ac necessaria omnibus saltem propositionibus, quas nouimus, & experimur: vnde nil mirum, si eis intrinsecè, & inseparabiliter conuenit affirmare ac negare; vterque enim tendendi modus est repræsentatio quædam: quod, si repræsentatio est quædam extrinseca, & contingens nonnullis actibus, in alia saltem serie rerum (de qua sententia suo loco) ita quidem actus eius genij, quem nunc disputandi gratia permitto, prout est physicum accidens intellectui inhærens, haud essentialiter ac necessariò repræsentabit, haud alterutro modo affirmabit, aut negabit: cæterum quatenus est propositio, & species quædam accidentis intentionalis, necessario, & essentialiter habebit repræsentare, & aliquid, vel asserere, vel inficias ire: qui ergò fieri potest, ut affirmatio, & negatio propositioni accidant, eamve proprie qualem denominent?

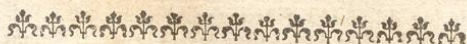
17

En alteram, & alteram nostræ sententiæ partem singulatim probatas: possunt autem ambæ vna, eademque opera confirmari hunc in modum: propositio vera, eo ipso moraliter saltem loquendo melior est, quam falsa, & falsa eo ipso deterior est, quam vera; proinde hæc sola reperiri potest in Deo, non illa: cæterum affirmatio negatione, aut è conuerso neutiquam est melior ex genere suo, neutiquam deterior: quare alterutra ex æquo locum habet in Deo: quando ergò qualitas Aristotele teste est, vi cuius res bene, vel malè se habet, modo superius propositio, & explicatio; certè specialis quædam est ratio, quapropter affirmatio, & negatio nequeant esse qualitates propositionis, tales autem esse queant, ac debeant veritas, & falsitas. Rursus, interroganti, quæ sit propositio, responderi proprie debet, ac solet, affirmatiuam esse, aut negatiuam: qualis autem interroganti, potius esse veram, aut falsam, ut rectè animaduertit Hurtadus disp. 4. summ. sect. 2. §. 6. affirmatio ergo, & nega-

tio sunt differentię essentielles, & quidditatiuæ propositionis; veritas autem, & falsitas, eius solæ qualitates.

Quæ, quamuis ita sint, si sumatur propositio simpliciter, & absolute, prout hactenus nostræ fuit subiecta disputationi, cæterum si viurpetur paulo latius, ac prout est interpret quædam, vel menti ipsi interius, vel certè alteri exterius rem aliquam enuncians, atque quatenus habet analogiam, & proportionem quandam cum eo, qui alterius sensa, pandit, & interpretatur, ita quidem dici potest, è conuerso, veritatem, ac falsitatem eius esse differentias essentielles, & affirmationem, ac negationem meras qualitates accidentarias: interpretis enim potissimum munus est, illius, quem interpretatur, verum sensum reddere: an autem aliquis assermet quidpiam, vel neget, hoc, ut sit bonus interpret, est omnino per accidens. Ita Conimbrienses, ac Tellez locis superius citatis.

18

TRACTATUS IV.

De oppositione, æquipollentia, & conuersione veritatis compositæ, siue propositionis.

CAPVT I.

Quatenus alij oppositionem, tum in communi, tum in particulari definiant.

Oppositio in communi definitur à quibusdam neotericis, quorum meminit Colleg. Conimb. in cap. 7. de oppos. q. 1. art. 1. repugnantia duarum enunciationum vtroque termino participantium, aut in quantitate tantum, aut tantum in qualitate, aut in vtraque simul. Cæterum displicet hæc definitio, quia oppositionem explicat per eius species inferiores, eamque adeo non definit propriè, sed diuidit, eo certe vitio, quo laborat hæc animalis definitio; animal est viuens, rationale, vel irrationale, humanum, aut belluinum: ecquid enim est repugnantia duarum propositionum in sola quantitate, quam earum oppositio subalterna, qualis est inter has v. g. omnis homo currit, aliquis homo currit, quæ tantum in eo differunt, quod vna sit vniuersalis, altera particularis, cum tamen ambæ possint esse simul veræ, nec non simul falsæ, adeoque in qualitate omnino consentiant. Ecquid etiam est repugnantia duarum enunciationum, iuxta hos authores, in qualitate sola, quam earum oppositio, vel contraria, cuiusmodi est hæc omnis homo currit, vel subcontraria, cuiusmodi est hæc; aliquis homo currit, aliquis homo non currit: alterutra namque propositiones cum sint eiusdem quantitatis, & aliæ vniuersales ambæ, aliæ ex æquo particulares, in eo tamen differunt priores, quod nequeant esse simul veræ, nec simul falsæ, & posteriores in eo, quod simul falsæ saltem esse neutiquam sustineant: proinde, tam hæc, quam illæ in qualitate plus, minus dissident. Ecquid denique est, iuxta eosdem, repugnantia duarum propositionum in quantitate, & qualitate simul, quam earum oppositio contradictoria, qualis est hæc, omnis homo currit, aliquis homo

homo non currit; quæ sunt diuersæ quantitatis, quoniam altera vniuersalis, altera particularis, necnon diuersæ qualitatis, quia altera debet esse vera, altera falsa, fierique non potest, vt sint ambæ simul veræ, aut simul falsæ.

Parum dissidet à priori oppositionis definitione hæc P. Hurtadi disp. 4. sum. 6. est repugnantia duarum propositionum, in veritate, aut falsitate; id est, vt statim addit, quæ duæ nequeunt esse simul veræ, aut, quæ nequeunt saltem esse simul falsæ. Cæterum non placet, tum eadem de causa, quæ displicuit superior, videlicet, quod à ratione communi ad eius inferiora descendat: tum quia supponit falsum, vt constabit inferius, oppositionem subalternam haud esse propriè oppositionem; propositiones enim subalternæ, cuiusmodi sunt, omnis homo currit, aliquis homo currit, possunt esse simul veræ, atque etiam simul falsæ. Tertia oppositionis definitio est Alberti tract. de opposit. c. 1. Conimb. loco nuper citato, & Arriagæ disp. 2. sum. 4. & sic habet, duarum enunciationum eodem subiecto, prædicatoque constantium repugnantia secundum affirmationem, & negationem. Sed reiecitur, quoniam excludit oppositionem subalternam, quæ inter duas affirmatiuas, aut duas negatiuas interuenit.

Oppositio contradictoria, quæ est prima, ac potissima species oppositionis in communi, definitur, ab Aristotele, repugnantia duarum propositionum, quarum alia est affirmatiua, alia negatiua, alia vniuersalis, alia non vniuersalis: cuius exemplum posuit paulo supra. Sed hæc definitio conuenit aliis à definito: nam hæc propositiones, v. g. omnis homo currit; Petrus non currit, prout inuicem opponuntur, eam totam participant, vt optimè disputat Hurtadus disp. illa 4. sect. 6. altera enim quodammodo repugnat alteri, altera est affirmatiua, altera negatiua, altera vniuersalis, altera non vniuersalis: attamen non sunt contradictoriæ: hæc namque nequeunt vnquam esse simul veræ, aut simul falsæ; vt omnibus est in confesso: illæ autem duæ possunt esse simul falsæ, Paulo nimirum non currente, & Petro currente, vt intuitu constabit.

Conimbricenses nostri quæst. illa prima nuper citata art. 2. *inenda nihilominus*, ita definiunt contradictionem; est oppositio duarum enunciationum, quarum altera est vniuersalis, altera particularis. Verum tota hæc definitio competit his, nulli Scholastici student, aliqui Scholastici student: at contradictoriæ non sunt, cum simul falsæ esse queant, videlicet, si vnus duntaxat studeat: quemadmodum enim hæc propositio, omnes Scholastici student, est falsa vno solo non studente, ita illa, nulli Scholastici student, erit etiam falsa, studente vno solo. Ratio autem vtriusque est, quia sicut à subiecto prioris propositionis descenditur, non solum in plurali numero, ita, & hi Scholastici student, & illi student, & ceteri; sed etiam in singulari numero ita, & hic Scholasticus studet, & ille studet, & qui cumque alius; sic etiam à subiecto posterioris vtriusque modo fit descensus, nimirum ita, nec hi Scholastici student, nec illi student, nec alij; atque etiam ita, nec hic Scholasticus studet, nec ille studet, nec alius: præsertim cum negatio sit malignantis naturæ, adeoque nullitas se tenens ex parte subiecti videatur iuxta communem loquendi vsum negare, non solum quorumvis, sed etiam cuiusvis studium. At dices, cur sicut hæc propositio, omnes Scholastici student, est falsa vno solo studente, hæc etiam, aliqui student, non sit vera vno solo studente, contra quam supponimus in argumento. Verum respon-

P. Lyncei Philosophia Tom. 1.

sio est in promptu; minus enim requiritur ad falsitatem, & plus ad veritatem: bonum enim ex integra causa, & malum ex quocumque defectu.

Præterea secundò, eadem definitio conuenit his, omnes Scholastici student, aliqui non student: & tamen non sunt contradictoriæ: possunt enim esse falsæ ambæ, vno videlicet non studente, & cæteris incumbenibus studio: quod enim prior tum sit falsa, constat ex nuper dictis; sufficit enim ad eius falsitatem quod, vel vnus non studeat: quod etiam posterior sit falsa, haud est minus exploratum, quæ est enim negationis, quam inuoluit malignitas, adstruit, non modo, vel hunc non studere, vel illum non studere, &c. sed, vel totam hanc collectionem Scholasticorum non studere, vel illam non studere &c. hoc autem secundum est manifestè falsum, cum duntaxat vnus solus, nulla vero collectio Scholasticorum tota à studio cesset.

Respondent Conimbricenses cap. illo 7 q. 1. art. 3. ad 3. propositionem de subiecto in plurali haud esse vnā, sed plures, quippe quæ semper est resolutibilis in plures, per particulam copulatiuam &, aut disiunctiuam vel aut per alias id genus inuicem nexas: proinde nihil mirum, inquit, eis neutriquam conuenire definitionem oppositionis contradictoriæ, aut alterius: genus enim cuiusvis importat in recto repugnantiam vnus propositionis cum alia: at repugnantia harum propositionum, non est vnus cum alia, sed plurius cum pluribus. Contra tamen; hæc propositio, omnis homo currit, ex g. est resolutibilis in plures per particulam & iunctas inuicem id est in has, & hic homo currit, & ille currit, &c. & non tantum in hanc, & hic, & ille, & quicuis alius currit: oppositum enim quamuis supponatur ab aduersariis velut exploratum, tamen falsitatis, est à nobis euictum, cum de suppositione superius esset sermo: at hoc non obstante, eiusmodi propositio est capax oppositionis: ergo, & illa de subiecto plurali. Contra secundo; quod propositio aliqua, earum, quæ sunt à nobis in argumento obiectæ, aut alia de subiecto in plurali numero, sit resolutibilis in plures, quodammodo coherentes inuicem, hoc tantum arguit, eam esse virtualiter, & æquiuallenter multiplicem: permittit ergo, eam esse formaliter vnā, adeoque capacem oppositionis, quantum ad huius genus, id est vnus propositionis cum alia repugnantiam attinet. Contra tertio; propositio formaliter complexa, ex multis particulis &, aut, vel aliāve similem interiectis, nihilominus est capax oppositionis contradictoriæ, & cuiusvis alterius, vt constabit infra ad finem huius tractatus; quod ergo propositio aliquid subiiciens in plurali numero sit eius instar, eique æquipolleat, impedire non poterit, quominus oppositionem cum alia subeat.

Tertio alij ex Petro Hispano lib. 1. cap. 11. contradictionem definiunt: est oppositio duarum propositionum, secundum quantitatem, & qualitatem, quarum altera est vniuersalis, altera particularis. Verum in primis, quamuis hanc definitionem, putent Aristotelicam eui auctores, neutriquam tamen est eiusmodi, vt rectè animaduertit Hurtadus disp. 4. sum. sect. 6. §. 18. Deinde omnibus est obnoxia difficultatibus, quæ superius sunt obiectæ, contra duas priores contradictionis definitiones. Præterea tertio, redundant in ea particula illa, *vniuersalis*, & *particularis*, post eam, *secundum quantitatem*. Denique impugnatur, quoniam hæc propositiones exempli gratia, Petrus non currit, sunt contradictoriæ, cum nequeant esse simul veræ, aut simul falsæ: at eis non conuenit, quando, nec vnā est vniuersalis, nec alia

M 3 partiet

particularis, sed singulares ambæ. Quo etiam argumento conuincitur esse diminuta, & falsa, non tantum hæc definitio contradictionis, sed etiam duæ anteriores.

7

Respondent Conimbricenses art. illo 3. §. *ultimo loco*, propositiones singulares, quarum altera affirmat, quod negat altera, contradictorias esse de lege; videlicet, quia solas contradictoriarum leges seruant, & quin reuera contradicant inuicem, tamen contradicentes imitantur quoad repugnantiam in veritate, & falsitate. Contrà tamen, quia Aristoteles lib. 1. de interpret. absolute appellat propositiones singulares nihilominus contradictorias, idque haud raro, vt ipsi, quibuscumque lis est, habent in confesso; haud ergo sunt tantum imitamina quædam contradictionis, siue contradictoria de lege, & secundum quid. Contrà secundò, quoniam eadem ratione dicam, eas, quarum vna vniuersaliter affirmat, quod particulariter negat altera, v. g. omnis homo currit, aliquis homo non currit, esse contradictorias de lege tantum, singulares verò à nobis superius obiectas, & quauis alias similes, rigore, & propriè contradictorias, ac tales, quæ contradictionis legem cæteris præscribant. Contrà tertio, quia eiusmodi propositionum singularium aliqua datur oppositio vera, & propria, vt certo certius est, & perspicue conitat ex definitione oppositionis in communi, qualis eacumque sit, & siue communis aliorum authorum, siue propria eorum, qui nobis aduersantur in præsentia, ne quid dicam de nostra inferius tradenda: at eiusmodi oppositio non est contraria, subcontraria, aut subalternam, vt est non minus certum, & exploratum, ergo contradictoria.

8

Propterea iidem Conimbricenses loco nuper citato definiunt aliter oppositionem contradictoriam, nimirum ita: *est affirmatio, & negatio maxime opposita*. Verum, vt permittam contradictoriam oppositionem esse maiorem contrariam, & quacunque alia, quod tamen alij cum Arriaga negant, eo tamen nomine mihi displicet prædicta definitio, quod non explicet, in quo sita sit ea maior oppositio contradictionis propria: quapropter est obscura, eoque laborat vicio, quo hæc hominis v. g. *homo est animal omnium perfectissimum*: tale namque quamuis reuera sit homo, quia tamen non explicatur merito cuius, & quod propter rationalitatem, idcirco eiusmodi hominis definitio à nullo admittitur, aut iure potest.

9

Arriaga disp. 2. sum. sect. 4. n. 20. Contradictionem definit ita: est oppositio, vel duarum propositionum omnino singularium, vel duarum, quarum altera sit, pure particularis, altera vniuersalis, sed in primis conuenit his, omnes scholastici student, aliqui non student; nec non his, nulli scholastici student, aliqui student: neutra tamen contradicunt inuicem. Deinde oppositionem hanc per disunctionem inferiorum definit, adeoque potius diuidit, quam definit: sequela est in aperto; non repugnantia duarum singularium est vna species contradictionis, & repugnantia vnius propositionis vniuersalis, cum altera pure particulari est alia contradictionis species, à priori longe diuersa. Rursus propterea non definit hæc auctor contradictionem, per veritatem, ac falsitatem, nec etiam in definitione oppositionis in communi ullam earum mentionem fieri permittit, quoniam sunt proprietates, & quædam accidentariæ qualitates propositionis: ita siquidem disputat sect. illa 4. num. 19. est hæc ratio nullius est momenti; tum, quia quantitas propositionis, eius nimirum singularitas, vniuersalitas, ac

pura particularitas, haud sunt de illius essentia logica, sed potius logica eius accidentia, sicut quantitas molis materiæ primæ iuxta non paucos, physice, ac realiter accidit: at per singularitatem ambarum propositionum, & vniuersalitatem vnius, & particularitatem alterius definit oppositionem contradictoriam: quidni ergò possit ea definiri per veritatem, ac falsitatem, quantumuis sint extra essentiam logicam propositionis: tum etiam, quia est veritas, ac falsitas sint proprietates propositionis: optimè tamen possunt esse essentia oppositionis, siue contradictoria, siue alterius, alia quidem, atque alia ratione: haud enim oppositio est formalissimè idem, quod propositio ipsa, sed potius est relatio incompossibilitatis eam subsecuta; quamuis ergo propositio nequeat definiri, & quidditatiuè explicari per veritatem, ac falsitatem, propter rationem aduersariam; cur non tamen oppositio contradictoria?

Quod ad oppositionem contrariam, subcontrariam, & subalternam attinet, missis variis earum definitionibus, quæ colligi solent ex iis, per quas est contradictio plurifariam explicata superius, & ex earum etiam impugnationibus, possunt affatim confutari; communior contrarietatis definitio est huiusmodi: repugnantia duarum propositionum, quarum vna est affirmatiua, & alia negatiua eiusdem de eodem, vtraque tamen vniuersalis, vt omnis homo currit, nullus homo currit. Verum impugnatur primò, quoniam hæc sunt contrariæ, omnis homo currit, Petrus non currit; nec non hæc, omnes scholastici student, aliqui non student; atque etiam hæc, nulli scholastici student, aliqui student: Nam, vt superius probatum, quæuis harum possunt esse simul falsæ; contra vero nequeunt esse simul veræ, vt est luce clarius: Contrarietatis autem omnis, & solius est repugnantia in veritate, & non falsitate, vt omnibus est in confesso: atqui superior definitio nequitiam conuenit prædictis propositionibus, ita enim sunt instituta, vt nec primæ, nec secundæ, nec tertiæ sint vniuersales ambæ. Secundò impugnatur eadem definitio, quoniam propositiones complexæ, etiam si sint singulares, ambæ nihilominus sunt contrarietatis capaces, vt tractatus huius decursu constabit: ea ergò hoc etiam ex titulo est diminuta. Quod autem responderi consuevit, propositiones, tum in hoc posteriori argumento, tum etiam in priori obiectas, esse contrarias tantum de lege, & ex imitatione, non autem propriè, & strictè, id iam manet superius impugnatum in simili.

Communior oppositionis subcontrariæ definitio sic habet, est repugnantia duarum propositionum, quarum altera est affirmatiua, & altera negatiua eiusdem de eodem, sed particularis vtraque, veluti aliquis homo currit, aliquis non currit. Quæ tamen non probatur, propterea, quod propositiones singulares ambæ, dummodo sint complexæ, subcontrarietatis sint capaces, vt liquebit in tempore. Denique propositio subalternam definiri solet, repugnantia duarum propositionum eodem termino participantium, id est eodem subiecto, & prædicato constantium, quarum vna est vniuersalis, & altera particularis, sed vtraque affirmans, aut certè vtraque negans, ex æquo, veluti omnis homo currit, aliquis homo currit, aut nullus homo currit, aliquis homo non currit. Verum enimuero hæc definitio non conuenit his, omnis homo currit, Petrus, siue hic homo non currit, cum tamen strictam habeant oppositionem subalternam. Deinde neque his, Petrus, & Paulus currit: Petrus, vel Paulus currit: & tamen opponuntur subalternè, veritas enim vnius

infern,

infert, & continet veritatem alterius, & non è conuerſo, haud ſecus, atque hæc propoſitio, omnis homo currit, hanc appiſquis homo currit, continet, & producit, quæ eſt lex oppoſitionis ſubalternæ. Quod, ſi quis inſtet, eas non eſſe ſubalternas, nec vllatenus oppoſitas, quia diuerſo ſubiecto conſtant, in contrarium eſt, diuerſitatem ſubiecti non eſſe particula copulatiua, & diſiunctiua tenus: hoc autem non tollit earum oppoſitionem, aliàs etiam hæc, omnis homo currit, aliquis homo currit, neutriquam opponentur ſubalterne: nam ſubiectum vnus diſiungitur, & alterius copulatur potius.

CAPVT II.

Verior oppoſitionis, tum in communi, tum in particulari explicatio.

12 QVò ab oppoſitione in communi ordiar, eiufque naturam, quantum ſentio nondum ſatis explicatam, clariùs, ac luculentius definiam; noto primò, oppoſitionem phyſicam, ac rigorofam eſſe formarum quarundam luctam, & incompoſſibilitatem in eodem ſubiecto; quæ ratione, calor, & frigus, v.g. opponuntur inuicem, reſpectu aquæ, ignis, & cuiuſuiſ alterius corporis. Noto ſecundò, oppoſitionem, de qua in præſenti ſermo, haud eſſe phyſicam, & ſtrictam vnus propoſitionis cum alia: hæc enim ſemper eſt contraria formaliter loquendo, vt ex Ariſtotelis doctrina ſcitè animaduertunt noſtri Conimb. cap. 7. de oppoſ. quaſt. 1. art. 2. §. *aduerſendum præterea*: quæ autem eſt noſtræ ſubiecta diſputationi, modò eſt contradictoria, modò contraria, aliquando ſubcontraria, interdum ſubalterna: ruruſ phyſica oppoſitio vnus propoſitionis cum alia eſt in eſſendo, præſens vero in ſignificando.

13 Noto tertio, oppoſitionem, de qua nobis quaſtio, eſſe potius accidentium propoſitionis inter ſe inuicem, veritatis nimirum, aut falſitatis, vniuerſalitatis, ac particularitatis, ſuè, vno verbo, qualitatis & quantitatis: ad has enim reducitur accidētia omnia propoſitionis in cōmuni, logica certè: nā phyſica, cuiuſmodi ſunt eius actio aliqua, aut paſſio, vbitas, aut duratio, aliæ id genus ſunt abs re, qua de loquimur modò. Noto quartò, ſubiectum proprium, & immediatum huius oppoſitionis haud eſſe vnā propoſitionem ſolam: quamuis enim ab vna ſolitarie ſumpta veritas falſitatem, & è conuerſo, & quantitas vniuerſalis particularem, aut hæc illam excludat; ecquiſ tamen in vna propoſitione, præſcindendo à quauis alia, contradictionem, contrarietatem, ſubcontrarietatem, aut ſubalternationem agnoſcat? at de oppoſitione, quatenus has ſpecies comprehendit, agimus.

14 Noto quintò, ſubiectum proprium, & immediatum, ac veluti campum huius oppoſitionis, & luctæ eſſe duas propoſitiones eiſdem omnino conſtantes extremis vt ſic coaleſcant in vnū quodammodo ſubiectum, ſeu materiam, circa quam ſit oppoſitio, ſicut ad huius veritatem, & naturam oportet. Verbi gratia; bina hæc propoſitio, omnis homo currit, aliquis homo non currit, ita eſt inſtituta, vt ab ea inſtar vnus conſiderata, propter vnitatem extremorum, quæ ſunt maior, ac potior illius pars, veritas aliqua ſemper excludat omnimodam falſitatem, nec ſinat illam ex toto, & proruſ falſam, eſſe; & falſitas etiam ex parte in ea locum habens

eius plenam veritatem tollat, neque permittat vnquam, illam eſſe omnind, & adæquate veram. Quod aliis terminis communiter dici ſolet, ambas nimirum eius complexionis partes, nec poſſe eſſe ſimul veras, nec ſimul falſas. Deinde duplex hæc propoſitio, omnis homo currit, nullus homo currit, ita eſt comparata, vt falſitas ei aliquatenus conueniens & ratione vnus ſaltem partis, excludat ab ea perfectam veritatem, & prohibeat, ne ſit ratione vtriuſque, & omnind vera: at è contrario veritas illius haud ita vincit eius falſitatem, nec prohibet, quominus ex toto, & quoad vnā, alteramque propoſitionem ſimplicem, ſit falſa. Quod aliis terminis dici conſuevit, vtramque ſcilicet non poſſe eſſe ſimul veram at poſſe eſſe ſimul falſam. Pari modo ab hac propoſitione, duplici quidem, ſed ritu vnus cogitata, aliquis homo currit, aliquis homo non currit, veritas excludit falſitatem, nec ſinit ambas eſſe ſimul falſas; at non è diuerſo falſitas veritatem, cum poſſint ambæ ſimul eſſe veræ. Similiter par hoc enunciationum, omnis homo currit, aliquis homo currit, tale eſt, à quo vniuerſalitas perfectam, & meram particularitatem, & particularitas perfectam, & puram vniuerſalitatem ejiciat.

15 Noto ſextò, hanc oppoſitionem eſſe logicam tum ratione ſubiecti, circa quod exercetur, haud enim eſt vnū reuera, & phyſicè, ſed logicè, & beneficio intellectus, qui nulla vnionum diuerſarum ratione habita ſolam extremorum vnitatem penſi habet, eamque attribuit duplici propoſitioni, quas inſtar vnus ſubiecti, circa quod diuerſa pugnent accidentia, conſiderat: tum etiam ratione horum; nam veritas, & falſitas, vniuerſalitas, ac particularitas, penes quas eſt eiufmodi oppoſitio, logica ſubjiciuntur facultati, nec non à propoſitione circa quam ſine fœdere bellant, haud ſemper diſtinguuntur phyſicè, & realiter, imò nunquam iuxta non paucos, vt ſuperius viſum. Noto ſeptimò, quamuis oppoſitio iſta ſit accidentium propoſitionis immediatè, & propriè, at quodammodo attribui vim propoſitioni reſpectu alterius, eiufque ad eſſe mediātè, ac denominatiuè. Ratio huius eſt, quoniam ſicut ignis, & aqua v.g. dicuntur opponi inuicem, in calore, & frigore, non, quod duo illa ſuppoſita ſubiecti communis, in quo poſſunt recipi, aut circa quod pugnent, alicuius oppoſitionis ſtrictæ, & immediatæ ſint capacia ſuapte natura, ſed, quod oppoſitio vera earum primarum qualitatum prædictis attribuat elementis; ita ſimiliter in præſenti, quæ eſt inter accidentia propoſitionis, ſcilicet veritatem, & falſitatem, vniuerſalitatem, ac particularitatem, oppoſitio, ea actibus ipſis iure merito poteſt, ac ſolet assignari.

16 Hinc oppoſitionem in communi ita definio: eſt incompoſſibilitas logica, & per ſe accidentium propoſitionis: Hæc definitio conuenit omni oppoſitioni, vt conſtat ex dictis, ſic tamen, vt ad eius ſpecies in particulari non deſcendat: accidentia enim propoſitionis abſtrahunt, ab eo, quod ſint, quantitas eius, aut qualitas, aut conſequentè hæc qualitas præ illa, vel etiam quantitas hæc, magis, quam illa. Particula ea, *Logica*, facit hanc oppoſitionem diſſerre à phyſica vnus propoſitionis cum alia in eodem intellectu, ei ſimili, per quam calor v.g. ab aqua frigus, & hoc illum expellit; necnon ab oppoſitione veritatis, & falſitatis, aut vniuerſalitatis, ac particularitatis, circa vnā, eandemque realiter propoſitionem: hæc enim, etſi ſit quodammodo logica ratione formarum, quas opponit, haud tamen omnino, & ex parte ſubiecti, vt pote quod non logicè,